

Editör: BASKIN ORAN

Türk Dış Politikası

Kurtuluş Savaşından Bugüne
Olgular, Belgeler, Yorumlar

CİLT I: 1919-1980

iletişim

Ayrıntılı İçindekiler

Sunuş BASKIN ORAN	7
Yeni Bir Kitap / Yaklaşım, Biçim, Öz / Yazım Kuralları	7
Yöntem ve Yaklaşım BASKIN ORAN	11
Nesnellik / Meselenin Özü	11

Giriş Türk Dış Politikasının Teori ve Pratiği

İmparatorluktan Ulus-devlet'e Dış Politika: Benzerlikler ve Farklılıklar	19
I) TDP'nin Kuramsal Çerçevesi BASKIN ORAN	20
A) TDP'yi Etkileyen Temel Öğeler	20
1) Kültürel Boyut	20
Asya / Orta Doğu / İslam / Batı	
2) Tarihsel Boyut	21
3) Stratejik Boyut	24
a) Türkiye'nin Coğrafyası	24
Jeostratejik Konum / Komşular / Türk Boğazları	
b) Türkiye'nin Bölgesel Güvenlik Çemberleri ve İkilemleri	25
Avrupa Perspektifi / Balkan Perspektifi / Akdeniz Perspektifi / Orta Doğu Perspektifi / Kafkas Perspektifi	
c) Türkiye'den Geçen Dünya Güç Eksenleri	27
4) İç Yapısal Boyut	27
Genel-Tarihsel Açidan / Özel-Aktüel Açidan / İdeolojik Açidan	
KUTULAR: Laiklik ve Sekülerlik / Yukarıdan Devrim	
B) TDP'nin Askerî, Siyasal, Ekonomik Arkapları	29
1) Bir "Orta Büyüklükte Devlet" (OBD)	
Olarak Türkiye: Askerî-Stratejik ve Ekonomik Boyutlar	29
OBD Kavramı / OBD'nin Öğeleri: Ekonomik ve Askerî-Stratejik Boyutlar	

2) Dış Politikada Güvenlik Ögesi.....	33
a) TDP'nin Arkasındaki Ulusal Yapı.....	33
Askerî Halka / Ekonomik Halka / Siyasal-Toplumsal Halka	
b) TDP'nin Çevresindeki Uluslararası ve Bölgesel Sistem.....	37
3) Dış Politikanın Ekonomi Politikası.....	38
a) İthal İkameci Sınaleşme (İİS).....	39
b) Uluslararası Ekonomiyle Entegrasyon.....	41
c) İİS Modelinden Entegrasyon Modeline Geçiş Sorunu	43
4) Kalkınamamış Bir OBD'de	
Güvenlik-Ekonomi-Dış Politika İlişkileri Sorunu.....	43
KUTULAR: Hegemon Güç / Eksen Ülke / Ulusal Çıkar / Merkez, Çevre, Yarı-Çevre Kavramları / Devletin İç ve Dış Görelî Özerkliği / Üç Küreselleşme	
C) TDP'nin Temel İlkeleri.....	46
1) Statükoculuk.....	46
a) Mevcut Sınırları Sürdürme.....	46
b) Mevcut Dengeleri Sürdürme.....	49
2) Batıcılık.....	49
Batıcılığın Anlamı ve Kökenleri / Batıcılığın Dümeni ve Motoru: Aydınlar / Türkiye'de Aydınlar, Batı, Dış Politika	
KUTULAR: Revizyonizm ve Statükoculuk / İttihat ve Terakki'nin Batıcı Reformları / Azgelişmiş Ülke Milliyetçiliği ve Batılılaşma / Aydınların Toplumsal Kökeni ve Temel Nitelikleri	
II) TDP'nin Uygulanması.....	54
A) TC Dışişleri Bakanlığı BASKIN ORAN.....	54
1) Dışişleri Bakanlığının Görelî Özerkliği.....	54
Bakanlığın Zor İşlevi / Bakanlık Personeli ve Bütçesi	
a) Görelî Özerkliğin Bakanlık Dışı Kaynakları.....	55
Diplomasi Mesleğinin Niteliği / Türkiye'nin Niteliği	
b) Görelî Özerkliğin Bakanlık'tan Gelen Kaynakları.....	57
Personelin Kalitesi / Dışişleri'nin Tipik Bürokratlığı / Dışişleri'nin Rasyonel Bürokratlığı / Hariciye-Harbiye Yakınlığı / Mesleki Dayanışma	
2) Dışişleri Bakanlığının Eksiklik ve Zayıflıkları.....	67
a) Dışişleri'nin Dışından Kaynaklanan Eksiklik ve Zayıflıklar.....	67
Maddi Olanaksızlıklar / Yetki Aşınması	
b) Dışişleri'nin Kendisinden Kaynaklanan Eksiklik ve Zayıflıklar.....	68
"Bellek" / Siyasa Planlaması / Alternatif Siyasa Önerileri / Uzmanlık Konusu	
KUTU: Dışişleri Bakanlığı Giriş Sınavı	
B) TDP'nin Oluşturulması İLHAN UZGEL.....	73

1) Tarihsel Boyut	73
a) Liderin Belirleyiciliği (1919-50)	74
b) Dışişleri Bakanlığının Etkisinin Artışı (1950-60)	76
c) Kamuoyunun Yükselişi (1960-80)	78
ç) 12 Eylül Dönemi (1980-83)	80
d) İş Dünyasının Yükselişi (1983-91)	81
e) Ordunun Ağırlığının Artışı (1990'dan Bugüne)	84
2) Türk Dış Politikasının Oluşturulmasında Hukuksal Durum	90

KUTULAR: 28 Şubat Süreci / Ticaret Devletin Yükselişi ve Uluslararası İlişkiler

1919-1923: Kurtuluş Yılları

Dönemin Bilançosu BASKIN ORAN	97
Dönemin Yönetimi	97
I) Uluslararası Ortam ve Dinamikler	98
II) İç Ortam ve Dinamikler	101
III) Dönemin Dış Politikası	105
A) Realizm Temelinde Bağımsızlık	105
Misak-ı Milli'de Revizyonizm ve Statükoculuk	
B) Dengecilik Temelinde Batıcılık	107
Batı'ya Karşı Batı / Batı'ya Karşı Sovyetler	

KUTULAR: Wilson'un 14 Maddesi / Ermeni Tehciri / Chester Projesi

Mondros Silah Bırakışması BASKIN ORAN	110
Mondros Sonrası / Sèvres Öncesi	

Sèvres Barış Antlaşması BASKIN ORAN	113
I) Dünya Ticaret Yollarının Değişmesinden, Sèvres'e Giden Yol	113
A) Avrupa'nın Parlaması	113
B) Osmanlı'nın Sönmesi	115
II) Sèvres'in İmzalanmasının Öyküsü	118
A) Osmanlı Hükümetinin Barış Antlaşması Tasarısına Yanıtı	119
Başlangıç: Sèvres'in Temel Çelişkisi / Siyasal Hükümler /	
İzmir / Ermenistan / Kapitülasyonlar	
B) Müttefiklerin Karşı Yanıtı: Ültimatö	123
C) Osmanlı Hükümetinin İmzaya Karar Verişi	123
III) Antlaşmanın İncelenmesi	124
A) Sınırlar	125
Avrupa Sınırı / Asya Sınırı	

B) Siyasal Hükümler.....	129
1) İstanbul.....	129
2) Boğazlar ve Komisyonu.....	129
3) Kürdistan.....	130
İlgili Üç Madde / Kürdistan'ın Bağımsızlığı Konusu	
4) İzmir.....	132
5) Ermenistan.....	132
C) Azınlıkların Korunması.....	133
Ç) Askerî Hükümler.....	135
Kara Kuvvetleri / Deniz ve Hava Kuvvetleri	
D) Malî Hükümler.....	135
Maliye Komisyonu	
E) İktisadî Hükümler.....	137
Kapitülasyonlar ve İmtiyazlar	
KUTULAR: Merkantilizm / Kapitülasyonlar / İmtiyazlara Giden Yol / Büyük Ermenistan'ın Nedeni / Negatif Hak-Pozitif Hak	
Batı Avrupa'yla İlişkiler.....	139
I) İngiltere'yle İlişkiler İLHAN UZGEL / ÖMER KÜRKÇÜOĞLU.....	139
A) İlişkileri Belirleyen Temel Etkenler.....	139
İngiltere Açısından / Türkiye Açısından	
B) Temel Gelişmeler.....	142
1) Meclis-i Mebusan'ın İşgali.....	142
2) Londra Konferansı (Şubat 1921).....	143
3) Türk-Fransız Anlaşmasının İngiltere'yle İlişkilere Etkisi.....	145
4) Çanakkale Bunalımından Mudanya'ya.....	146
II) Fransa'yla İlişkiler İLHAN UZGEL.....	147
A) Bekir Sami-Briand Anlaşması ve Reddi.....	147
B) 1921 Türk-Fransız [Ön Barış] Anlaşması.....	149
III) İtalya'yla İlişkiler İLHAN UZGEL.....	151
IV) Almanya'yla İlişkiler İLHAN UZGEL.....	153
Sovyetlerle İlişkiler EREL TELLAL.....	155
I) Bolşevik Hükümetinin Dış Politikası.....	156
II) İşbirliğinin Nedenleri ve Etkenleri.....	161
Nedenler / Etkenler: İttihatçılar ve Komünistler	
III) İlişkilerin Gelişimi.....	165
A) İlişkilerin Başlaması ve İlk TBMM Heyeti.....	166

B) Ermeni Sorununa Geçici Çözüm: Gümrü Antlaşması.....	170
C) İkinci TBMM Heyeti.....	171
Ç) 1921 Moskova Antlaşması.....	173
D) Kars ve Ankara Antlaşmaları.....	174
E) Lausanne'da İlişkiler: Boğazlar Sorunu.....	175
KUTULAR: Ekim Devriminden SSCB'ye / Troçki ve Sürekli Devrim /	
Bolşevik-Menşevik / Sovyetlerde İç Savaş /	
Sultan Galiyev ve İslam Sosyalizmi / RSDİP'den RFKP'ye /	
Lenin-Roy Tartışması / 1920 Bakü Kongresi	
(I. Doğu Halkları Kurultayı) / Stalin ve Tek Ülkede Sosyalizm /	
NEP / Kurtuluş Savaşında Sovyet Yardımı / Basmacı Hareketi /	
Yeşil Ordu / Kafkas Seddi / Birinci TBMM Heyetinin	
Başarısızlığı / İkinci TBMM Heyeti Üzerine Notlar	
Yunanistan'la İlişkiler MELEK FIRAT.....	178
I) Yunanistan'ın Anadolu'daki Amaçları ve	
Milli Mücadelenin Doğuşu (1919).....	179
Paris Barış Konferansı ve Yunanistan'ın Tutumu / İzmir'in İşgali ve Sonuçları	
II) Anadolu İçin Türk-Yunan Mücadelesi (1920-1922).....	184
Yunan Ordusunun Anadolu'da İlerleyişi / Birinci İnönü Muharebesi /	
Londra Konferansı / Yunan Ordusunun Afyon-Eskişehir İlerleyişi ve	
İkinci İnönü Muharebesi / Sakarya Muharebesi / Büyük Taarruz	
KUTULAR: Yunanistan'ın Dış Politikası ve Megali İdea /	
Mütarekede Anadolu Rum Cemaati / Papa Eftim ve	
Türk Ortodoks Patrikhanesi	
Orta Doğu'yla İlişkiler.....	194
I) Arap Ülkeleriyle İlişkiler MELEK FIRAT / ÖMER KÜRKÇÜOĞLU.....	197
A) Mondros Bırakışması ve Sonrasındaki Gelişmeler.....	197
B) 1919 Paris Barış Konferansında Orta Doğu'ya	
İlişkin Çatışan Çıkarlar ve Heyet-i	
Temsiliye'nin Arap Politikası.....	200
C) Misak-ı Milli'den Sèvres'e Arap Politikası.....	202
Ç) İngiltere'yle Çatışmalar ve Kürt Ayaklanmaları.....	203
II) Arap Olmayan Ülkelerle	
İlişkiler ATAY AKDEVELİOĞLU / ÖMER KÜRKÇÜOĞLU.....	204
A) İran'la İlişkiler.....	204
B) Afganistan'la İlişkiler.....	207
C) Hint Müslümanlarıyla İlişkiler ve Hilafet Hareketi.....	209
KUTULAR: Süryaniler / Orta Doğu'ya İlişkin Gizli Anlaşmalar / Siyonizm /	
Balfour Deklarasyonu / King-Crane Komisyonu / Osmanlı-İran Arasındaki	
Sünni-Şii Çatışmasının Temeli / İran (1923'e kadar) /	
Afganistan (1923'e kadar) / Cemal Paşa'nın Öldürülmesi ve Afganistan	

Mudanya Silah Bırakışması BASKIN ORAN.....	213
Lausanne Barış Antlaşması BASKIN ORAN.....	215
I) Lausanne Barış Konferansı	215
A) Konferans Hazırlıkları.....	215
Türk Tarafının Temsili Sorunu ve Çözümü: Saltanatın Kaldırılması / Çağrılan Devletler ve Türk Heyeti / Heyete Verilen Talimat	
B) Konferans'ın ve İmzalanan Bağışların Genel Nitelikleri.....	218
Konferans'ın Örgütlenmesi ve Genel Atmosferi / Kabul Edilen Bağışlar Hakkında Genel Bilgi / Lausanne'ın Temel Önemi	
II) Barış Antlaşmasının İncelenmesi (bağıt no. I)	223
A) Siyasal Hükümler.....	223
Sınırlar / Kapitülasyonlar / Azınlıkların Korunması / Lausanne'da Azınlık Kavramı, Hakları ve Uygulanması	
B) Mali Hükümler.....	231
III) Konferans'daki Diğer Önemli Bağışların İncelenmesi	232
A) Lausanne Boğazlar Sözleşmesi (bağıt no. II).....	232
B) Yerleşmeye ve Yargı Yetkisine İlişkin Sözleşme (bağıt no. IV).....	235
C) Ticaret Sözleşmesi (bağıt no. V).....	236
Ç) Sağlık Sorunlarına İlişkin Bildiri (bağıt no. X).....	236
D) Yargı Yönetimine İlişkin Bildiri (bağıt no. XI).....	236
E) Osmanlı İmparatorluğunda Birtakım İmtiyazlara İlişkin Protokol ve Bildiri (bağıt no. XII).....	237
IV) Lausanne-Sèvres Farkları	237
KUTULAR: 1936 Beyannamesi / Lausanne'da Dört Hak Grubu / Türkiye'deki Yabancı Okulların Hukuki Statüsü	

1923-1939: Görelî Özerklik-1

Dönemin Bilançosu BASKIN ORAN.....	241
Dönemin Yönetimi	241
I) Uluslararası Ortam ve Dinamikler	242
II) İç Ortam ve Dinamikler	243
A) 1923-30 Dönemi ve Liberalizm.....	243
Ekonomi / Siyaset	
B) 1930-38 Dönemi ve Devletçilik.....	247
Ekonomi / Siyaset	

III) Dönemin Dış Politikası.....	250
A) Atatürk'ün Dış Politikası Üzerine Üç Tartışma.....	251
B) Doğuda Dış Politika: Kürt Sorunu.....	252
C) Batıda Dış Politika: Denge/İttifak Sorunu.....	253
Güç Dengesi Arayışı / İttifak Arayışı	
IV) Genel Değerlendirme.....	256
KUTULAR: Ekonomik Bağımlılık ve Türleri / Aferizm ve Aferistler / Kürt Ayaklanmaları, 1925-37/ 1930 Serbest Fırka Olayı	
Batı Avrupa'yla İlişkiler.....	258
I) İngiltere'yle İlişkiler İLHAN UZGEL / ÖMER KÜRKÇÜOĞLU.....	258
A) Lausanne Sonrası Gelişmeler.....	258
B) Musul Sorunu.....	259
1) Lausanne Konferansında Musul Sorunu.....	260
Konferansta Türk Görüşü / İngiliz Görüşü	
2) Haliç Konferansı (İstanbul Konferansı).....	262
3) Sorunun Milletler Cemiyetine Götürülmesi.....	263
Komisyon Raporu / Divanın Kararı / Musul Sorununun Türkiye'nin Aleyhine Sonuçlanmasının Nedenleri	
4) 1926 Antlaşması ve Türkiye'nin Sınırı Kabul Etmesi.....	267
5) Antlaşmanın Mali Yönü ve Sonucu.....	269
C) 1930'lardaki Gelişmeler.....	271
1) Doğrudan İşbirliği.....	272
2) Türk- İngiliz Akdeniz Anlaşması.....	273
3) Türkiye-İngiltere-Fransa Üçlü İttifakına (Ankara Paketi) Giden Yol.....	274
II) Fransa'yla İlişkiler İLHAN UZGEL.....	277
A) Lausanne Sonrası Gelişmeler.....	277
B) Osmanlı Borçları Sorunu.....	279
C) Sancak (Hatay) Sorunu MELEK FIRAT.....	279
1) Lausanne Sonrasında Sancak Gelişmeleri.....	280
2) 30 Mayıs 1926 Türk-Fransız Sözleşmesi.....	281
3) 1936 Fransa-Suriye Ön Anlaşması ve Sancak'a Etkileri.....	283
Sandler Raporu	
4) 29 Mayıs 1937 Belgeleri.....	285
a) Iskenderun Sancağı "Ayrı Varlık"ını Kuran Uluslararası Bağlılar.....	285
Iskenderun Sancağının Sınırları /Sancak Statüsü / Sancak Anayasası	
b) Sancak'ın Toprak Bütünlüğünü Güvenceye Alan Antlaşma.....	287

c) Türkiye-Suriye Sınırının Güvenceye Alınmasına İlişkin Anlaşma.....	287
5) Hatay Devletinin Kuruluşu ve Türkiye'ye Katılma Kararı.....	287
Askerî Antlaşma / Kaulımın Gerçekleşmesi / Olayın Değerlendirilmesi	
III) İtalya'yla İlişkiler İLHAN UZGEL.....	292
A) 1923-1934 Dönemi.....	293
B) 1934-39 Dönemi.....	295
IV) Almanya'yla İlişkiler İLHAN UZGEL.....	297
A) Weimar Dönemi (1923-1933).....	297
1) Diplomatik İlişkilerin Kurulması ve Siyasal İlişkiler.....	298
2) Ekonomik İlişkiler.....	300
B) Nazi Dönemi (1933-39).....	300
1) Siyasal İlişkiler.....	301
2) Ekonomik İlişkiler.....	304
3) Kültürel İlişkiler ve Türkiye'deki Alman Propagandası.....	306
V) Uluslararası Güvenlik Sorunları ve Türkiye İLHAN UZGEL.....	307
A) Uluslararası Güvenlik, Silahsızlanma Çabaları ve Türkiye.....	308
B) Türkiye'nin Milletler Cemiyetine (MC) Girişi.....	309
C) Nyon Akdeniz'in Güvenliği Konferansı.....	313
KUTULAR: İngiltere'nin Kürt Politikası / Şeyh Said Ayaklanması / Bozkurt-Lotus Davası / İspanya İç Savaşı / Birinci Dünya Savaşı Ertesinde Almanya / Hitler Döneminde Almanya / Kliring / Türkiye'ye Sığınan Bilimadamları / Briand-Kellogg Pakı ve Litvinov Protokolü / Milletler Cemiyetinin Örgütlenmesi	
SSCB'yle İlişkiler EREL TELLAL.....	314
I) İlişkilerin Geliştiği Ortam.....	314
Türkiye / SSCB	
II) İşbirliği (1923-1936).....	315
A) 1925 Dostluk ve Tarafsızlık Antlaşması.....	315
B) 1927 Ticaret Antlaşması.....	316
C) 1929 Protokolü.....	317
Ç) 1930'ların İlk Yarısında İlişkiler.....	318
Deniz Kuvvetlerinin Sınırlandırılması Protokolü / Başvekil İsmet Paşa'nın Moskova Ziyareti	
III) Yol Ayrımı (1936-1939).....	321
A) Montreux Konferansı.....	321
B) Savaş Hazırlıkları.....	322
Türkiye'nin Hazırlığı / SSCB'nin Hazırlığı / Saracoğlu Misyonu	

Yunanistan'la İlişkiler MELEK FIRAT	325
I) Lausanne Barış Konferansında İlişkiler	325
A) Lausanne'a Giderken Türkiye ve Yunanistan	325
B) Lausanne'da Temel Sorunlar ve Çözümler	326
1) Sınır ve Toprak Sorunları	327
Trakya Sınırı / Kuzey Ege Adaları	
2) İnsani Sorunlar	329
a) Nüfus Mübadelesi	329
Sivil Tutukluların Geri Verilmesi ve Savaş Tutsaklarının	
Mübadelesine İlişkin Antlaşma / Yunan ve Türk Halklarının	
Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol	
b) Patrikhane Sorunu	334
3) Mali Sorunlar (Tamirat Sorunu)	335
II) Gerilimli Dönem (1923-1928)	336
A) 1920'li Yıllarda Türkiye ve Yunanistan	336
B) Lausanne'dan Artakalan Sorunlar	338
1) Yerleşikler (etabli) Sorunu	338
2) Patrikhane Sorunu	340
C) 1925 Ankara ve 1926 Atina Antlaşmaları	342
III) Dostluk Dönemi (1928-1939)	344
A) 1930 Anlaşmaları	345
1) 10 Haziran 1930 Ankara Sözleşmesi	346
2) 30 Ekim 1930 Anlaşmaları	347
3) Türk-Yunan İlişkilerin Doruğu:	
1933 Samimi Anlaşma Belgesi	349
B) Balkan Antantı	350
Balkan Antantının Kuruluşu / Balkan Antantı Pakti	
C) İkinci Dünya Savaşına Doğru İlişkiler	353
Ç) Dostluk Döneminin Sonuçları	355
KUTULAR: Nota Türleri / Uluslararası Anlaşma Türleri /	
Fener Rum Ortodoks Patrikhanesi ve Ekümeniklik /	
En Çok Gözetilen Ulus Kaydı	
Orta Doğu'yla İlişkiler ATAY AKDEVELİOĞLU / ÖMER KÜRKÇÜOĞLU	357
I) İran'la İlişkiler	357
A) İran'ın Kemalist Rejimi Model Alması	357
B) Sınır Sorunu	360
II) Afganistan'la İlişkiler	364
III) Sadabad Pakti	365
A) Pakti Doğuran Nedenler	365

B) Pakın Hazırlanması ve Sonu.....	367
KUTULAR: İran (1923-41) / Ağrı İsyanları	

Montreux Boğazlar Sözleşmesi KUDRET ÖZERSAY.....370

I) Montreux Boğazlar Konferansı.....370

Yeni Uluslararası Konjonktür / Türkiye'nin 1936'ya Değın
Girişimleri / Türkiye'nin 10 Nisan 1936 Tarihli Notası / Türk
Notasının Olumlu Karşılama Nedenleri /
Konferansa Katılan Tarafların Görüşleri

II) Montreux'yle Getirilen Yeni Rejim.....374

A) Geçiş Rejimi ve "Pek Yakın Savaş Tehlikesi Tehdidi".....374

1) Ticaret Gemilerinin Geçışı.....375

a) Barış Zamanında.....375

b) Savaş Zamanında.....376

c) Türkiye Kendisini Çok Yakın Bir Savaş Tehlikesi Tehdidi Altında Hissettiği Zaman.....376

2) Savaş Gemilerinin Geçışı.....376

a) Barışta.....376

b) Savaşta.....379

c) Pek Yakın Bir Savaş Tehlikesi Tehdidinde.....380

3) Uçakların Geçışı.....380

B) Lausanne'daki Kısıtlayıcı Hükümlerin Kaldırılması.....381

Boğazların Yeniden Askerileştirilmesi /
Boğazlar Komisyonunun Kaldırılması

C) Sözleşmenin Sona Ermesi ya da Değıştirilmesi.....381

KUTULAR: Rebus sic stantibus / Montreux'de Gemi Türleri /
Montreux Geçiş Rejimi Tablosu

1939-1945: Savaş Kaosunda Türkiye: Görelî Özerklik-2

Dönemin Bilançosu BASKIN ORAN.....387

Dönemin Yönetimi.....387

I) Uluslararası Ortam ve Dinamikler.....387

II) İç Ortam ve Dinamikler.....388

III) Dönemin Dış Politikası.....393

A) Temel Amaç ve Stratejiler.....393

B) Temel Taktikler.....394

1) Hukuksal Gerekçeler.....394

2) Çelişkilerden Yararlanma.....394

Mihver Ülkeleri Arası Çelişkiler / Müttefik Ülkelerin
İç Çelişkileri / Türkiye'nin Zayıflığının Yarattığı Olanaklar /
İki Taraf ile Müttefikler Arası Çelişkiler

3) Bir Dış Politika Aracı Olarak İç Politika.....396

IV) Genel Değerlendirme.....398

KUTULAR: Milli Korunma Kanunu ve TMO Kanunu /
Varlık Vergisi Uygulaması

İkinci Dünya Savaşı ve Türkiye, 1939-1945 MUSTAFA AYDIN.....399

Savaş Başlarken Türkiye'nin Uluslararası Yükümlülükleri

I) İkinci Dünya Savaşının Türkiye Dışında Gelişimi, (1939-1945).....400

A) Savaşın Nedenleri.....400

Barış Antlaşmalarının Yanlışlıkları / Dünya Ekonomik Bunalımı /
Milletler Cemiyetinin Etkisiz Kalması / ABD'nin Yalnızcılık
Politikası / Japon Yayılmacılığı / Hitler'in Saldırganlığı

B) Geliyorum Diyen Savaş.....405

Japonya'nın Mançurya'yı İşgali / Saar Sorunu / Alman Silahlanması /
İtalya'nın Habeşistan'ı İşgali / Ren'in İşgali / İspanya İç Savaşı /
Roma-Berlin Eksenini (Mihveri) / "Anschluss" (Birleşme) / Münih
Konferansı ve Çekoslovakya

C) Savaş Yılları.....409

1939-1941: Alman-Sovyet Dostluğu ve Alman Üstünlüğü Dönemi /
1941-1943: Alman-Sovyet Savaşı ve Savaşın Seyrinin Değişmesi /
1943-1945: Almanya Savunmada, Müttefikler Nihai Zafere Doğru

II) 1939-1941: Savaşın Taraflarının Türkiye Rekabeti.....415

A) Savaşın Giden Yolu.....415

İtalyan Tehdidi / Ortak Demeçler

1) Saracoğlu Misyonu.....418

2) Üçlü İttifak.....422

B) Türkiye'nin Savaş Dışı Kalma Çabaları.....424

Krom Meselesi / İtalya'nın Savaş Girişi ve Üçlü İttifak /
Bakü'ye Saldırı Bunalımı / İtalya'nın Yunanistan'ı İşgali

C) Türkiye Üzerine Nazi-Sovyet Pazarlığı
(Hitler - Molotov Görüşmeleri, Kasım 1940).....431

Molotov'un Berlin Ziyaretinde Türkiye ve Boğazlar /
Naziler Sovyetleri İhbar Ediyor

III) 1941-1943: Türkiye Üzerinde Alman Baskıları.....434

A) Almanların Balkanlara İnişi ve Türkiye.....434

Bulgaristan'ın Önemi / Türk-Bulgar Saldırmazlık Bildirisi /
Türk-Sovyet Saldırmazlık Bildirisi / Alman Önerileri /
Türk-Alman Saldırmazlık Paketi

B) Alman-Sovyet Savaşı ve Türkiye.....445

IV) 1943-1945: Sona Ulaşırken Kuzeyden Esen Rüzgarlar.....	450
A) Müttefiklerin Türkiye'yi Savaşa Sokma Gayretleri.....	450
Casablanca Konferansı / Adana Konferansı (Inönü-Churchill Görüşmeleri) / Quebec Konferansı / Moskova Konferansı / Birinci Kahire Konferansı (Eden-Menemencioglu Görüşmeleri) / Tahran Konferansı ve Sovyet Tutumunun Değişmesi / İkinci Kahire Konferansı	
B) Türk-Müttefik İlişkilerinde Gerginlik ve "Güven Bunalımı"	464
Almanya'ya Krom İhracının Soruna Dönüşmesi / Boğazlardan Geçen Alman Gemileri Sorunu	
C) Savaşın Sonu ve Türkiye.....	468
Yalta Konferansı / Molotov-Sarper Görüşmesi ve Sovyet Notası (19 Mart 1945) / Savaşın Sonunda Türkiye	

KUTULAR: Birinci Dünya Savaşı ve Versailles Düzenlemeleri /
Dawes Planı, 1924 / Locarno Anlaşmaları, 1925 /
Hitler'in Hedefleri / Yatıştırma (Appeasement) Politikası /
Danzig Sorunu ve Polonya Koridoru / Maginot Hattı /
Ödünç Verme – Kiralama (Lend and Lease) Yasası /
Atlantik Bildirisi (Atlantic Charter) / Sovyetlerin
Montreux'de Değişiklik Talepleri, 1 Ekim 1939 / Üçlü İttifak /
Hitler'den İnönü'ye (1 Mart 1941) / Ribbentrop'tan Papen'e
(5 Aralık 1942) / Yüzdeler Anlaşması /
7 Haziran 1945 Molotov – Sarper Görüşmesi

1945-1960: Batı Bloku Ekseninde Türkiye-1

Dönemin Bilançosu BASKIN ORAN.....	479
Dönemin Yönetimi	479
I) Uluslararası Ortam ve Dinamikler	480
A) İki Kutuplu Sistem.....	480
B) Doğu Bloku.....	482
C) Batı Bloku.....	483
1) ABD.....	483
Amacı / Yöntemleri	
2) Batı Avrupa.....	486
II) İç Ortam ve Dinamikler	486
A) Ekonomi.....	486
Dışa Hesapsız Açılma Yılları: 1946-53 / Hesapsız Açılmanın Sonucu / Ekonominin Dışa Bağımlılığı / Borçlanmanın Kötü Prototipi: 1958	
B) Siyaset.....	491
III) Dönemin Dış Politikası	494

IV) Genel Değerlendirme.....496

NATO'ya Girme Açısından / Dış Politikanın Genel Niteliği Açısından

KUTULAR: Bretton Woods Sistemi / IMF (Uluslararası Para Fonu;
International Monetary Fund) / Dünya Bankası (Uluslararası
İmar ve Kalkınma Bankası; International Bank for
Reconstruction and Development-IBRD) / Amerika İmajı

SSCB'yle İlişkiler EREL TELLAL.....499

I) İlişkilerde Gerginlik (1945-1953).....499

A) Savaşın Ardından SSCB.....499

B) Sovyet İstekleri ve Değerlendirmesi.....501

Sovyet İstekleri Potsdam'da / Gürcü Profesörlerin Makalesi /
Notalar Savaşı / Nedenleri / Sonuçları / Değerlendirmesi

II) Gerginlikten Yumuşamaya (1953-1960).....509

A) Stalin Sonrası SSCB.....509

B) SSCB'nin Türkiye'ye Yönelik Politikası ve İkili İlişkiler.....511

1) 30 Mayıs 1953 Tarihli Sovyet Notası ve

Türkiye'nin Yanıtı.....511

2) Türkiye'nin Blok Politikası.....514

Türkiye'deki ABD Üsleri ve Eylemleri / Türkiye'nin "Çevreleme"
Politikasına Katılması / Suriye ve Irak Bunalımları /
Nükleer Füze ve U-2 Bunalımları /

3) Ekonomik İlişkiler.....517

4) Başbakan Menderes'in Moskova Ziyareti Konusu.....519

KUTULAR: Jdanovculuk / Komintern ve Kominform /
COMECON / Varşova Paktı / Barış İçinde
Bırakarak Yaşama / SBKP 20. Kongresi

ABD ve NATO'yla İlişkiler ÇAĞRI ERHAN.....522

I) Çok Partili Döneme Geçerken İlişkiler.....522

A) Savaş Sonrasında Türk Boğazları ve ABD.....522

Missouri'nin Ziyareti ve Türk-Amerikan Yakınlaşması /
Boğazlar Üzerinde Amerikan-Sovyet Rekabeti

B) Truman Doktrini.....528

Doktrinin Nedenleri ve Amaçları / Doktrinin Yasalaşması, Yardımın
Niteliği ve Koşulları / Türkiye'nin Truman Doktrinini Kabulü /
12 Temmuz 1947 Anlaşması / Yardımın Kullanımı /
Truman Doktrininin Sonuçları

C) Marshall Planı.....538

Planın Nedenleri ve Oluşumu / Türkiye ve Marshall Planı /
Yardımların Kullanılışı ve Sonuçları

II) Demokrat Parti Dönemi – I (1950-1955)	543
A) Türkiye'nin NATO'ya Girişi	543
NATO'ya Duyulan İlginin Nedenleri / Üyelik İçin CHP Dönemindeki Çabalar / Kore Savaşı ve Türkiye'nin Kore'ye Asker Göndermesi / Akdeniz Paketi Önerisi / Türkiye'nin NATO'ya Alınması	
B) Amerikan Askeri ve Ekonomik Yardımları	550
ABD'nin Yardım Verme Nedenleri / Türkiye'nin Yardımlar Karşısındaki Tutumu / Yardımların Miktarı ve Kullanım Alanları / Yardımlara Paralel Olarak Amerikan Yatırımcılarına Sağlanan Ayrıcalıklar	
C) Türk-Amerikan İkili Anlaşmaları	555
Önemli İkili Anlaşmalar / İkili Anlaşmalardan Doğan Sorunlar	
III) Demokrat Parti Dönemi – II (1955-1960)	560
A) İlişkilerde Ortaya Çıkan Anlaşmazlıklar	560
B) Orta Doğu'da Türk-Amerikan İşbirliği	561
Eisenhower ve "Yeni Bakış" Stratejisi / Bağdat Paketi ve ABD / Eisenhower Doktrini / ABD'nin Orta Doğu'da Bozulan Hesapları ve Yeni Girişimleri	
C) Jüpiter Füze Sorunu	571
Ç) U-2 Olayı ve Türkiye	574
KUTULAR: ABD Başkanlarının Ünlü Doktrinleri / Soğuk Savaş Kavramı ve Kronolojisi / NATO'nun Kuruluşu ve Genişlemesi / NATO Organları / Kore Savaşı / Türkiye ile ABD Arasındaki İkili Anlaşmalar / Jeopolitik Kuramlar / NATO'da Alandışılık Sorunu / NATO Stratejileri ve Türkiye / U-2 Olayı	
Yunanistan'la İlişkiler MELEK FIRAT	576
I) İkinci Dünya Savaşı Sonrasında	
Türk-Yunan İlişkileri (1945-1950)	576
A) Yunanistan'ın İkinci Dünya Savaşı Sırasında	
Türkiye'nin Dış Politikasına Yönelik Eleştirileri ve	
Türkiye'nin Yanıtları	577
B) Türk-Yunan İlişkilerinde Yakınlaşma	581
1947 Paris Barış Antlaşması / İlişkilerde ABD Etkeni ve Athinagoras'ın Patrik Seçilmesi	
II) İlişkilerde İkinci Dostluk Dönemi (1950-1955)	586
A) Karşılıklı Ziyaretler ve Perçinlenen Dostluk	587
B) Balkan Paketi ve İttifakı	588
Balkan Paketi ve İttifakının Kuruluş Nedenleri / Balkan Paketi / Balkan İttifakı	
C) Dostluğun Azınlıklar Üzerindeki Etkisi	592

III) Kıbrıs Sorununun Gölgesinde Dostluk (1955-1960)	593
A) Kıbrıs'ta Siyasal Örgütlenmeler	594
B) İkinci Dünya Savaşı Sonrası Enosis Talepleri ve Türkiye'nin Tutumu	596
C) Kıbrıs Sorununun Uluslararasılaşması ve EOKA Eylemlerinin Başlaması	598
Ç) Londra Konferansı ve 6-7 Eylül Olayları	600
D) İngiltere'nin Kıbrıs Önerileri ve Türkiye'nin Taksim Tezini Benimsemesi	603
E) Bağımsız Kıbrıs Çözümü	607
1) Zürih ve Londra Konferansları	608
2) Londra Antlaşmaları ve TBMM'nin Tutumu	610
a) Kıbrıs Cumhuriyetinin Kuruluşuna İlişkin Temel Antlaşma	610
b) Garanti Antlaşması	612
c) İttifak Antlaşması	612
ç) 17 Şubat 1959 Tarihli İngiliz Hükümeti Bildirisi	612

KUTULAR: Yunan İç Savaşı / Self Determinasyon-Self Government /
Ulusal Yetki / 6-7 Eylül Olayları / Uluslararası Antlaşmaların
Yapılma Süreci / Devlet Türleri Şeması

Orta Doğu'yla İlişkiler.....615

I) Arap Devletleriyle İlişkiler MELEK FIRAT / ÖMER KÜRKÇÜOĞLU	615
A) Arap Devletleriyle Yakınlaşma Dönemi (1945-1949)	616
B) Orta Doğu Komutanlığı Projesinden Bağdat Paktına (1950-1955)	617
1) Orta Doğu Komutanlığı Projesi	618
2) Bağdat Paktı	620

Türkiye-Pakistan Dostane İşbirliği Antlaşması (2 Nisan 1954) /
Türkiye-İrak Karşılıklı İşbirliği Antlaşması (24 Şubat 1955)

C) Orta Doğu Bunalımları ve Türkiye (1956-1960)	627
1) 1956 Süveyş Bunalımı	627
2) 1957 Suriye Bunalımı	629
3) 1958 Irak Darbesi ve CENTO'nun Kuruluşu	632
4) 1958 Lübnan ve Ürdün Olaylarında Türkiye'nin Tutumu	633

II) Filistin Sorunu ÇAĞRI ERHAN / ÖMER KÜRKÇÜOĞLU	635
A) Filistin Sorununun Ortaya Çıkışı	635
B) İsrail'in Bağımsızlığını Kazanması ve Türkiye'nin Tutumu	637
1) Filistin'in Taksimi ve Türkiye	637
2) İsrail Devletinin Kurulması	638
3) Arap-İsrail Savaşı ve Filistin Uzlaştırma Komisyonu	639
4) Türkiye'nin İsrail'i Tanıması	640

III) Arap Olmayan Devletlerle İlişkiler.....	641
A) İsrail'le İlişkiler ÇAĞRI ERHAN / ÖMER KÜRKÇÜOĞLU.....	641
1) Türkiye-İsrail İlişkilerinin	
Artarak Gelişmesinin Nedenleri.....	641
2) Ekonomik ve Kültürel İlişkiler.....	643
3) Siyasi İlişkiler.....	644
a) Bağdat Paktı Karşısında İsrail'in Tutumu.....	644
b) 1956 Süveyş Krizi Sırasında Türkiye'nin	
İsrail'e Karşı Tutumu.....	646
c) "Çevresel Pakt".....	647
B) İran'la İlişkiler ATAY AKDEVELİOĞLU / ÖMER KÜRKÇÜOĞLU.....	648
Savaşın Getirdiği Durgunluğun Aşılması / Musaddık Dönemi /	
Sadabad Paktidan CENTO'ya	

KUTULAR: İran'da SSCB İşgali ve Ayrılıkçı Hareketler /
İran'da Petrolün Millileştirilmesi ve CIA Darbesi

1960-1980: Görelî Özerklik-3

Dönemin Bilançosu BASKIN ORAN.....	655
Dönemin Yönetimi.....	655
I) Uluslararası Ortam ve Dinamikler.....	657
Soğuk Savaş'ın Yumuşaması / ABD'nin Gerilemesi / Sovyetlerin ve	
Üçüncü Dünya'nın Yükselişi / Dünyada Ekonomik ve Toplumsal Gelişmeler	
II) İç Ortam ve Dinamikler.....	661
A) Ekonomi.....	661
Genişleme Yılları / Daralma ve Nedenleri / Dış Borç Sarmalı	
B) Siyaset.....	668
Demokrasiden "İki 12"ye Giden Yol	
III) Dönemin Dış Politikası.....	672
Kararlı Dış Politika Yılları / Dış Politikanın Niteliği	
IV) Genel Değerlendirme.....	679
KUTULAR: AGİK-1990'a Kadar / Bağlantısızlık Hareketi -Yükselişi ve Düşüşü /	
24 Ocak 1980 Kararları / 27 Mayıs Hareketi / 27 Mayıs ve ABD /	
12 Mart Muhtırası ve Ara Rejimi / Türkiye'de Yeni Ulusal	
Savunma Doktrini / 12 Eylül Üzerine Yorumlar / Bağlantısızlar ve Türkiye	
ABD ve NATO'yla İlişkiler ÇAĞRI ERHAN.....	681
I) 1960-65 Dönemi.....	681
27 Mayıs ve ABD	

A) Küba Bunalımı Sırasında İlişkiler	681
Bunalımın Ortaya Çıkışı ve Gelişimi / Bunalımın Tırmanması Sırasında Türkiye'nin Tutumu / ABD ile SSCB Anlaşıyor / Jüpiterlerin Sökülmesi / Bunalımın Sonuçları	
B) Kıbrıs Sorunu ve Johnson Mektubu	685
ABD'nin Soruna Yaklaşımı / Johnson Mektubu / İnönü'nün ABD'deki Görüşmeleri / Johnson Mektubunun Sonuçları	
C) Çok Taraflı Nükleer Güç (MLF)	691
Çok Taraflı Nükleer Güç'ün Kurulması / Türkiye'nin MLF'ye Yaklaşımı / Türkiye'nin Reddi ve MLF'nin Sonu	
II) 1965-71 Dönemi	692
A) Amerikan Askeri Personelinden Doğan Sorunlar	692
Amerikan Askeri Personelinden Duyulan Rahatsızlığın Artması / 24 Eylül 1968 Türk-Amerikan İkili Anlaşması	
B) Türk Kamuoyunun İlişkilere Yaklaşımı	694
Türkiye'nin NATO Üyeliğiyle İlgili Görüşler / Barış Gönüllüleri Sorunu / CIA Endişesi ve Büyükelçi Komer Olayı	
C) 1969 Ortak Savunma İşbirliği Anlaşması (OSIA)	697
Ç) Ekonomik ve Askeri Yardımlar	699
Ekonomik Yardımlar / Askeri Yardımlar	
III) 1971-80 Dönemi	701
A) Afyon Sorunu	701
Sorunun Ortaya Çıkışı / Türkiye'de Haşhaş Ekiminin Yasaklanması / Afyon Yasağının Kaldırılması ve İlişkilerin Yeniden Gerginleşmesi	
B) Silah Ambargosu ve 7/10'un Ortaya Çıkışı	704
Kıbrıs Harekatından Sonra ABD Politikasının Şekillenmesi / Ambargo Kararının Alınması / Türkiye'de Ambargo Kararına Tepkiler / Ambargonun Kaldırılması Süreci: 1976 SEİA'sı ve 7/10 Oranı / Ambargonun Kaldırılması ve Sonuçları	
C) 1980 Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması (SEIA)	711
Anlaşma Görüşmelerinde Ortaya Çıkan Sorunlar / SEİA'nın İçeriği	
Ç) İran İnkılabının Türk-Amerikan İlişkilerine Yansımaları	714
KUTU: ABD'de Lobiler	
Yunanistan'la İlişkiler MELEK FIRAT	716
I) Dönemin Özellikleri	716
II) Kıbrıs Sorununun Belirleyici Olduğu Dönem (1960-1974)	718
A) Kıbrıs'ta Bağımsızlığın İlanı ve	

27 Mayıs Yönetiminin Kıbrıs Politikası.....	719
B) 1964 Bunalımı ve Sonuçları.....	720
Kıbrıs'ta Anlaşmazlıkların Ortaya Çıkışı ve Makarios'un Anayasada Değişiklik Önerisi / 1964 Olayları ve Londra Konferansı / Kıbrıs Sorunu ve BM / Kıbrıs Sorunu ve ABD'nin Çözüm Arayışları / Türkiye'nin Adaya İlk Müdahalesi / 1964 Kıbrıs Bunalımında Sovyetler Birliği'nin Politikası / 1964 Kıbrıs Bunalımı ve Bağlantısızlar / 1964 Kıbrıs Bunalımının Azınlıklara Etkisi / Galo Plaza Raporu ve BM Genel Kurulu Kararı	
C) Demirel Hükümeti-Albaylar Cuntası Yakınlaşması ve 1967 Kıbrıs Bunalımı.....	734
Demirel-Kollias Görüşmeleri / 1967 Kıbrıs Bunalımı: Geçitkale ve Boğaziçi Çatışmaları / Kıbrıs Geçici Türk Yönetiminin (KGTY) Kurulması	
Ç) Türkiye'nin 1974 Kıbrıs Askeri Harekatları ve Sonuçları.....	739
1) 1974 Harekatını Hazırlayan Koşullar.....	739
ABD'nin Tutumu / Albaylar Cuntasının Kıbrıs Politikası / 1974'e Kadar Türkiye'de Yaşanan Olayların Kıbrıs Gelişmelerine Etkisi	
2) Birinci Kıbrıs Harekatı.....	741
3) Cenevre Konferansları ve Cenevre Protokolü.....	744
4) İkinci Kıbrıs Harekatı.....	748
III) Ege Sorununun Belirleyici Olduğu Dönem (1975-1980).....	749
A) Ege'de Deniz Alanlarına İlişkin Sorunlar.....	750
1) Karasuları Sorunu.....	750
2) Kıta Sahaneliği Sorunu.....	752
Yunanistan'ın BM Güvenlik Konseyine ve Uluslararası Adalet Divanına Başvurusu / 1976 Bern Bildirisi ve Montreux Zirvesi	
B) Ege'de Hava Sahasına İlişkin Sorunlar.....	758
Hava Sahası / FIR Hattı	
C) Ege'de Askerî Dengeye İlişkin Sorunlar.....	760
1) Ege Adalarının Silahlandırılması Sorunu.....	762
2) NATO Erken Uyarı Hattı (Hava Savunma Sorumluluk Sahası) ve Komuta Kontrol Alanları Sorunu.....	762
IV) Kıbrıs Konusunda Yaşanan Gelişmeler (1975-1980).....	764
A) Kıbrıs Türk Federe Devletinin (KTFD) İlanı.....	764
B) Toplumlararası Görüşmeler.....	765
Denктаş-Makarios Dört İlke Anlaşması / Denктаş-Kipriyanu 10 Nokta Anlaşması	
KUTULAR: Savaş Varmayan Zorlamalar / Anklav ve Eksklav / Karasuları / Karasuları Konusunda Türk ve Yunan Tezleri / Kıta Sahaneliği / Uluslararası Adalet Divanına Başvuru Süreci / Uluslararası Adalet Divanının Ege Kıta Sahaneliğine İlişkin Kararı / Kıta Sahaneliği Konusunda Yunan ve Türk Tezleri / Hava Sahası Konusunda Yunan ve Türk Tezleri / Ege Adalarının Silahlandırılmasına İlişkin Yunan ve Türk Tezleri	

SSCB'yle İlişkiler EREL TELLAL	769
I) SSCB'de İç ve Dış Politika	769
II) "Normalleşme"den İşbirliğine	772
A) İlişkileri Etkileyen Unsurlar	772
B) "Normalleşme" (1960-1964)	773
C) İşbirliği (1965-1980)	776
1) Üst Düzey Ziyaretler	776
2) 1972 İyi Komşuluk İlkeleri Bildirgesi	778
3) 1978 İyi Komşuluk ve Dostça İşbirliği Siyasal Belgesi	780
III) Ekonomik İlişkiler	781
KUTULAR: Çin-Sovyet Anlaşmazlığı / Brejnev Doktrini /	
Sovyet Askeri-Sinai Kompleksi / SSCB'nin Afganistan'a Müdahalesi	
Orta Doğu'yla İlişkiler	784
I) Arap Devletleriyle İlişkiler MELEK FIRAT / ÖMER KÜRKÇÜOĞLU	784
A) 27 Mayıs Sonrasında Arap Ülkelerine Yeni Bakış	785
B) Yakınlaşma Dönemi (1965-1971)	788
C) İslam Konferansı Örgütü ve Türkiye	791
Ç) Sıcak İlişkiler (1973-1979)	794
II) Arap Olmayan Ülkelerle İlişkiler	796
A) İsrail'le İlişkiler ÇAĞRI ERHAN / ÖMER KÜRKÇÜOĞLU	796
1) İlişkilerin Durgunlaşması	796
a) 1967 Arap-İsrail Savaşı ve Türkiye'nin Tutumu	796
b) Mescid-i Aksa'nın Yakılması Olayında Türkiye'nin Tutumu	798
2) İlişkilerde Soğuma	799
a) 1973 Arap-İsrail Savaşında Türkiye'nin Tutumu	799
b) Türkiye ve FKÖ	800
B) İran'la İlişkiler ATAY AKDEVELİOĞLU / ÖMER KÜRKÇÜOĞLU	801
İslam Cumhuriyeti	
KUTULAR: Baas Hareketi / 1962-1975 Kuzey Irak Kürt Ayaklanması /	
İslam Konferansı Örgütü / İran'ın Basra Körfezinde	
Nüfuz Kurma Girişimi / İran İslam İnkılabı	
AET'yle İlişkiler ÇAĞRI ERHAN / TUĞRUL ARAT	808
I) Türkiye-AET İlişkilerinin Başlangıç Ortamı	808
A) Türkiye'nin AET'ye Bakışını Biçimlendiren Etkenler	813
Tarihsel ve İdeolojik Etken / Ekonomik Etken / Siyasal Etken	
B) AET'nin Türkiye'ye Bakışını Biçimlendiren Etkenler	816
Tarihsel ve İdeolojik Etken / Ekonomik Etken / Siyasal Etken	

II) Ortaklık Dönemi	818
A) Ortaklığa Doğru	818
Türkiye'nin AET'ye Başvuru Ortamı / İlk Temaslar / Görüşmeleri	
Yavaşlatan Sorunlar / AET'nin Hız Kesmesi / AET-Yunanistan	
İlişkilerinin Ankara'da Doğurduğu Rahatsızlık / 27 Mayıs'ın İlişkilere Etkileri /	
Yeni Türk Tezi / Bir Kez Daha Yunanistan Faktörü / Çift Seçenekli	
Komisyon Raporları / Süreç Normalleşmeye Başlıyor / Müzakere Sürecini	
Etkileyen Olumsuz ve Olumlu Öğeler / Sonuca Doğru	
B) Ankara Anlaşması	831
Ana Metin / Geçici Protokol / Mali Protokol	
1) Anlaşma Çerçevesinde Yaratılan Kurumlar	834
Ortaklık Konseyi / Ortaklık Komitesi / Karma Parlamento Komisyonu	
2) Anlaşmanın Tahlili	835
Hukuksal Açıdan / Siyasal Açıdan / Kurumsal Açıdan	
C) Ortaklığın Yürüyüşü	837
1) Hazırlık Dönemi	837
a) Türkiye'nin Tutumu	837
Ekonomik İhtiyaçlar / Siyasal İktidarların Aceleciliği /	
Bürokrasiden Yükselen İtirazlar: Planlamacılar Diplomatlara Karşı	
b) AET'nin Geciktirme Politikası	841
Ekonomik Nedenler / Siyasal Nedenler	
c) Katma Protokolün İmzalanma Süreci	841
2) Geçiş Dönemi	844
a) Geçiş Dönemi Belgeleri	844
Katma Protokol / Mali Protokol / Katma Protokolün Tahlili	
b) Geçiş Döneminin Temel Sorunları ve İlişkinin Dondurulması	846
Ekonomik Sorunlar / Siyasal Sorunlar / Türkiye'nin Değişiklik İstekleri ve	
Tamamlayıcı Protokol / Gerginleşen İlişkiler ve 1976 Bunahımı /	
Türkiye İlişkileri Donduruyor / Başvuruya Dönüşmeyen Tam Üyelik Niyeti	
KUTULAR: Derinleşme / Avrupa Birliği'nin Kurumsal Yapısı / Avrupa Birliği'nin	
Asli Yapısal Kurumları / Avrupa Birliği'nin İşlevsel Kurumları /	
Ekonomik Bütünleşme Biçimleri / EFTA / ECU-EURO	